

ნოდია, ურუმაშვილი და პარტნიორები
NODIA, URUMASHVILI & PARTNERS

COVID-19

საგანგებო მდგომარეობის სამართლებრივი მიმოხილვა

ნოდია, ურუმაშვილი და პარტნიორები

27 მარტი, 2020

გთხოვთ გაითვალისწინოთ, რომ წინამდებარე დოკუმენტში მოცემული მოსაზრებები და შეფასებები არის მხოლოდ ინფორმაციული ხასიათის, 2020 წლის 26 მარტის მდგომარეობით და არ წარმოადგენს სამართლებრივ რჩევას.

კითხვების შემთხვევაში, შეგიძლიათ დაგვიკავშირდეთ შემდეგი საშუალებებით:

☎ +995 322 207 407

✉ info@nplaw.ge 💻 nplaw.ge

🕒 ორშ-პარ 10.00-18:00

სარჩევი

I. საგანგებო მდგომარეობის ძირითადი სამართლებრივი შედეგები.....	1
1. სამგზავრო მიმოსვლის შეჩერება	2
2. საკუთრების უფლების შეზღუდვა.....	3
3. საგანმანათლებლო პროცესის შეზღუდვა	4
4. კულტურული და სპორტული ღონისძიებების შეზღუდვა.....	4
5. ეკონომიკური თავისუფლების შეზღუდვა	4
6. კერძო და საჯარო სივრცეში შეკრების/თავშეყრის შეზღუდვა	7
7. ადმინისტრაციული წარმოება.....	7
8. სამართალწარმოება	9
II. ფორს მაჟორთან დაკავშირებული სამართლებრივი ასპექტები.....	10
1. წარმოადგენს, თუ არა კორონავირუსის (COVID 19)-ის გავრცელება ფორს-მაჟორულ გარემოებას?.....	10
2. რა სამართლებრივი შედეგები შეიძლება დადგეს მაშინ, თუ ჩაითვლება, რომ კორონავირუსის (COVID 19)-ის გავრცელება წარმოადგენს თქვენთვის ფორს-მაჟორულ გარემოებას?.....	11
III. საგანგებო მდგომარეობისა და პანდემიის გავლენა შრომით ურთიერთობებზე.....	13
1. შეზღუდვები საოფისე სამუშაოებთან მიმართებით.....	13
2. შრომითი ფუნქციების შესრულება დისტანციურად.....	13
3. შრომითი ურთიერთობის შეჩერება.....	14
4. შრომით ურთიერთობის შეწყვეტა	15
IV. რელევანტური საკანონმდებლო აქტები და რესურსები	16

I. საგანგებო მდგომარეობის ძირითადი სამართლებრივი შედეგები

- **რა არის საგანგებო მდგომარეობა?** – საგანგებო მდგომარეობა არის დროებითი ღონისძიება, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ შემთხვევებში ცხადდება მოქალაქეთა უსაფრთხოების უზრუნველყოფის ინტერესებისთვის და ადგენს საქართველოს კონსტიტუციით მინიჭებული ცალკეული უფლებების გარკვეულ შეზღუდვებს.
- **რა ვადით მოქმედებს და რა ტერიტორიაზე მოქმედებს საგანგებო მდგომარეობა?** - ძალაში შევიდა 2020 წლის 21 მარტს და მოქმედებს 2020 წლის 21 აპრილამდე საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე.
- **რომელი უფლებები შეიზღუდა?** - შეიზღუდა საქართველოს კონსტიტუციის მე-13, მე-14, მე-15, მე-18, მე-19, 21-ე და 26-ე მუხლებში მითითებული უფლებები, კერძოდ:
 - ადამიანის თავისუფლება;
 - მიმოსვლის თავისუფლება;
 - პირადი და ოჯახური ცხოვრების, პირადი სივრცისა და კომუნიკაციის ხელშეუხებლობის უფლება;
 - სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების, საჯარო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის, ინფორმაციული თვითგამორკვევისა და საჯარო ხელისუფლების მიერ მიყენებული ზიანის ანაზღაურების უფლებები;
 - საკუთრების უფლება;
 - შეკრების თავისუფლება ;
 - შრომის თავისუფლება, პროფესიული კავშირების თავისუფლება, გაფიცვის უფლება და მეწარმეობის თავისუფლება.
- **ვინ არის ვალდებული დაიცვას საგანგებო მდგომარეობის რეჟიმი?** - ყველა ფიზიკური და იურიდიული პირი
- **რას იწვევს საგანგებო მდგომარეობის რეჟიმის დარღვევა?**
 - **ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობას** – ჯარიმას ფიზიკური პირებისათვის 3 000 ლარის ოდენობით, ხოლო იურიდიული პირებისათვის – 15 000 ლარის ოდენობით.
 - **სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას** - ადმინისტრაციულსახდელდადებული პირის მიერ იმავე ქმედების განმეორებით ჩადენა გამოიწვევს სისხლის სამართლებრივ პასუხისმგებლობას, კერძოდ თავისუფლების აღკვეთას 3 წლამდე ვადით (ფიზიკური პირის შემთხვევაში), ხოლო ამ ქმედებისათვის იურიდიული პირი ისჯება ჯარიმით, საქმიანობის უფლების ჩამორთმევით ან ლიკვიდაციითა და ჯარიმით.

რა სახის ძირითადი შეზღუდვებია დადგენილი ფიზიკური და იურიდიული პირებისათვის საგანგებო მდგომარეობის დროს?

1. სამგზავრო მიმოსვლის შეჩერება

* გასათვალისწინებელია, რომ ამ დროისათვის არ არის გამოცხადებული „კომენდანტის საათი, თუმცა, საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე დაწესებულია პირთა გადაადგილების/მგზავრობის მიმართ მთელი რიგი შეზღუდვები:

საერთაშორისო - საგანგებო მდგომარეობის ვადით შეჩერდა საერთაშორისო სამგზავრო საჰაერო, სახმელეთო და საზღვაო მიმოსვლა. შეჩერდა პირდაპირი საერთაშორისო რეგულარული რეისები.

თუმცა, აღნიშნული შეზღუდვები არ ვრცელდება:

- ისეთ ფრენებზე, რომლის დროსაც უცხო ქვეყნებიდან საჰაერო ხომალდი ჩამოფრინდება საქართველოში მგზავრობის გარეშე, საქართველოდან მგზავრობის გაყვანის მიზნით;
- სატვირთო, სამთავრობო, სამხედრო, ამბულატორიული, ავარიული, ტექნიკური დაჯდომის მიზნით განსახორციელებელ, საავიაციო სამუშაოების განმახორციელებელ და ძებნა-შეგების ფრენებზე;
- ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის გაერთიანებული საზღვაო ძალების სარდლობის ოპერატიულ დაქვემდებარებაში არსებული, ნატოს დროშის ქვეშ მცურავი სამხედრო-საზღვაო შენაერთის მცურავი საშუალების ორგანული ვერტმფრენის მიერ საქართველოს ტერიტორიული ზღვის ფარგლებში სასწავლო მიზნებით განხორციელებულ ფრენებზე.

ქვეყნის შიგნით - საგანგებო მდგომარეობის ვადით ჩერდება:

- სარკინიგზო ტრანსპორტით მგზავრობა გადაყვანა, გარდა სამომსახურეო სარკინიგზო მიმოსვლისა, რომლის ფარგლებში სატვირთო გადაზიდვების შეუფერხებლად წარმოების მიზნით ხდება სს „საქართველოს რკინიგზის შემუშავებული გრაფიკით თანამშრომლების გადაადგილება/გადაყვანა საცხოვრებელი ადგილიდან სამუშაო ადგილამდე და პირიქით;
- საავტომობილო ტრანსპორტით საქალაქთაშორისო სამგზავრო გადაყვანა M2 და M3 კატეგორიის ავტოსატრანსპორტო საშუალებით;
- რეგულარული საჰაერო მიმოსვლა ქვეყნის შიგნით მგზავრობა გადაყვანის მიზნით. არარეგულარული (ჩარტერული) ფრენების განაცხადი განიხილება

ინდივიდუალურად სსიპ – სამოქალაქო ავიაციის სააგენტოს მიერ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან შეთანხმებით;

- M2 კატეგორიის ავტობუსებით მგზავრების გადაყვანა ჩერდება თვითმმართველი ქალაქისა და მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ცენტრის საზღვრებში.

ბოლნისის და მარნეულის მუნიციპალიტეტები

- აიკრძალა მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე შესვლა და ტერიტორიიდან გასვლა, გარდა მუნიციპალიტეტებში რეგისტრირებულ/ფაქტობრივად მცხოვრები პირებისთვის;
- აიკრძალა მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე გადაადგილება. აღნიშნული აკრძალვა არ ეხება სამედიცინო მომსახურების მიღების, სურსათისა და ფარმაცევტული პროდუქტის შეძენის მიზნით გადაადგილებას. ასევე, აკრძალვა არ ეხება დაშვებული ეკონომიკური საქმიანობის განხორციელების მიზნით გადაადგილებას;
- აიკრძალა მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ტრანსპორტის სამგზავრო გადაადგილება. გამონაკლისები დაშვებულია შინაგან საქმეთა სამინისტროს გადაწყვეტილებით.

2. საკუთრების უფლების შეზღუდვა

საქართველოს პრეზიდენტის დეკრეტით, საქართველოს მთავრობას მიენიჭა უფლება, აუცილებლობის შემთხვევაში, საკარანტინო, საიზოლაციო და სამედიცინო მიზნებისათვის მის მიერ დადგენილი წესით შეზღუდოს საკუთრების უფლება და გამოიყენოს ფიზიკურ და იურიდიულ პირთა ქონება და მატერიალური საშუალებები.

თუმცა ამ მომენტისათვის, საქართველოს მთავრობის მიერ შემდეგი სექტორების მიმართ დადგინდა საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს პირველივე მოთხოვნისთანავე, გარკვეული ვალდებულებების შესრულების მოვალეობა:

- ა) სასტუმროებისა და განთავსების საშუალების მქონე პირები
- ბ) საჰაერო გადაზიდვის/გადაყვანის განმახორციელებელი პირები
- გ) საავტომობილო გადაზიდვის/გადაყვანის განმახორციელებელი პირები

მართალია, მთავრობის დადგენილება პირდაპირ არ ითვალისწინებს საკუთრების შეზღუდვისას სათანადო ანაზღაურებას, თუმცა, ასეთ წესს ადგენს საგანგებო მდგომარეობის შესახებ საქართველოს კანონი, რომლის მიხედვითაც საქართველოს აღმასრულებელი ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოები უფლებამოსილნი არიან საგანგებო ვითარების შედეგების თავიდან აცილებისა და ლიკვიდაციის მიზნით ისარგებლონ იურიდიული და ფიზიკური პირების კუთვნილი ქონებითა და

მატერიალური საშუალებებით მხოლოდ სათანადო ანაზღაურებით, რომელიც გაიცემა საგანგებო მდგომარეობის დამთავრების შემდეგ.

3. საგანმანათლებლო პროცესის შეზღუდვა

- **სასწავლო პროცესი** - საგანმანათლებლო დაწესებულებებში შეჩერდა სასწავლო პროცესი 2020 წლის 21 აპრილამდე. ზოგადასაგანმანათლებლო და უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს დაევალოთ დისტანციური სწავლების/კომუნიკაციის სხვადასხვა ფორმის გამოყენება (ასეთის შესაძლებლობის შემთხვევაში).
- **საგანმანათლებლო და სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებები** - 2020 წლის 21 აპრილამდე გადავიდნენ დისტანციური მუშაობის რეჟიმზე (კრიტიკულად მნიშვნელოვანი აუცილებლობის გარდა).
- **ღონისძიებათა აკრძალვა** - იკრძალება ყველა სახის ტრენინგი, კონფერენცია, სემინარი, გარდა დისტანციური ფორმისა.

4. კულტურული და სპორტული ღონისძიებების შეზღუდვა

დაშვებულია კულტურული და სპორტული ღონისძიების ჩატარება მხოლოდ დისტანციური ფორმით, ხოლო სხვა შემთხვევაში:

- აიკრძალა ყველა ტიპის კულტურული ღონისძიების ჩატარება, როგორც დახურულ, ისე ღია სივრცეში, მათ შორის, კონცერტები, სპექტაკლები, დროებითი და მუდმივი გამოფენები, რეპეტიციები, გასტროლები, მასტერკლასები, ტრენინგები და კონფერენციები
- აიკრძალა ყველა ტიპის მასობრივი სპორტული ღონისძიება, მათ შორის, შეჯიბრი, სასწავლო-საწვრთნელი პროცესი/შეკრება, როგორც დახურულ, ასევე ღია სივრცეში, სპორტის თემასთან დაკავშირებული ყველა ტიპის ტრენინგი, სემინარი ან/და კონფერენცია

5. ეკონომიკური თავისუფლების შეზღუდვა

იკრძალება საქონლის/პროდუქტის მიწოდება/რეალიზაცია, გარდა:

- სურსათის/ცხოველის საკვების, ცხოველის, ცხოველური და მცენარეული პროდუქტების, საყოფაცხოვრებო ქიმიისა და ჰიგიენის, ვეტერინარული პრეპარატების, პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების, სათესლე და სარგავი მასალების საცალო რეალიზაციისა;

- ელექტროკომუნიკაციის, ელექტროენერგიის, ბუნებრივი გაზის, წყლის, ბენზინის, დიზელის, თხევადი აირის მიწოდებისა;
- სამედიცინო დანიშნულების საქონლის, ფარმაცევტული პროდუქტის რეალიზაციისა;
- საქონლის/პროდუქტის საცალო/საბითუმო მიწოდება/რეალიზაციისა, თუ საცალო მიწოდება/რეალიზაცია ხორციელდება ადგილზე მიტანის მომსახურებით, ხოლო საბითუმო მიწოდება/რეალიზაცია ხორციელდება ადგილზე მიტანის მომსახურებით ან ადგილიდან გატანით მომხმარებლის სარეალიზაციო სივრცეში დაშვების/წვდომის გარეშე;
- პრესის ჯიხურებისა.

* ყურადსაღებია, რომ მთავრობის დადგენილება №181 არ ადგენს „პროდუქტის/საქონელის“ ავტონომიურ განმარტებას და არც იმაზე უთითებს, აღნიშნული ცნებები რომელი საკანონმდებლო აქტით დადგენილი ტერმინებით უნდა იქნეს განმარტებული. თუმცა, აღსანიშნავია, რომ დადგენილების ერთიანი განმარტების მიხედვით, საქონელში/პროდუქტში, რომელთაც რეალიზაციაც იკრძალება, არ მოიაზრება საზოგადოებათა წილების, ან/და უძრავი ქონებების, და სხვა ისეთი მოძრავი ნივთების, არამატერიალური ქონებრივი სიკეთის რეალიზაცია, რომელთა სექტორსაც არ შეეხება ეკონომიკური საქმიანობის აკრძალვა.

რესტორნების, საზოგადოებრივი კვების ობიექტების, საწარმოებში/ორგანიზაციებში არსებული კვების ობიექტების საქმიანობა დასაშვებია მხოლოდ ადგილზე მიტანის ან პროდუქტის სატრანსპორტო საშუალებით გატანის (ე.წ. „დრაივის“) მომსახურებით სარეალიზაციო სივრცეში მომხმარებლის დაშვების გარეშე.

საკლუბო და გასართობ-დასასვენებელი ცენტრების, კინოთეატრების, სპორტულ-გამაჯანსაღებელი ცენტრების, სილამაზის სალონებისა და ღამის კლუბების საქმიანობა შეჩერებულია. საგანგებო მდგომარეობის ვადით დასაშვებია აზარტული და მომგებიანი თამაშობების მომსახურების მიწოდება მხოლოდ ელექტრონული ფორმით.

ფასების რეგულირება

- **პირველადი მოხმარების პროდუქტები** - პირველადი მოხმარების სასურსათო პროდუქტებზე ფასების შენარჩუნების სახელმწიფო პროგრამის მიზანია პირველადი მოხმარების სასურსათო პროდუქტებზე არსებული საცალო სარეალიზაციო ფასების შენარჩუნება სავალუტო კურსის ცვალებადობის მიუხედავად. პროგრამა ითვალისწინებს ბენეფიციარებისთვის 2020 წლის 15 მარტიდან 2020 წლის 15 მაისის ჩათვლით, საქართველოში პროდუქტების იმპორტის მიზნით, უცხოურ ვალუტაში (აშშ დოლარი და ევრო) გაწეული/გასაწევი ხარჯის სავალუტო კურსით გამოწვეული ცვლილების სუბსიდირებას.

- **მედიკამენტები, სამედიცინო პრეპარატები და მომსახურება** - ამ დროისათვის მთავრობას არ დაუდგენია ამგვარ პროდუქტების ფასების რეგულირება.

რეკომენდაციების შესრულება - ყველა დაშვებული ეკონომიკური საქმიანობა, მიუხედავად ფორმისა და სახისა, უნდა განხორციელდეს საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ გაცემული რეკომენდაციების შესაბამისად.

***გთხოვთ იხილოთ რეკომენდაციები რელევანტური საკანონმდებლო აქტებისა და განცხადებების სექციაში.**

სანიტარიულ-ჰიგიენური წესები - მთავრობის №181 დადგენილებით მიღებული სპეციალური სანიტარიულ-ჰიგიენური წესების დაცვა ევალებათ:

- ობიექტებს, რომლებიც აწარმოებენ/გადაამუშავებენ სურსათს;
- ობიექტებს, რომლებიც უზრუნველყოფენ მომხმარებლისთვის ე.წ. მიტანის სერვისით სურსათის მიწოდებას;

ბოლნისის და მარნეულის მუნიციპალიტეტებში შეჩერდა ეკონომიკური საქმიანობა, ნებისმიერი საქონლის/პროდუქტის მიწოდება/რეალიზაცია, გარდა:

- სამედიცინო დაწესებულების საქმიანობისა;
- სამედიცინო დანიშნულების საქონლის, ფარმაცევტული პროდუქტის რეალიზაციისა;
- სურსათის/ცხოველის საკვების, ცხოველის, ცხოველური და მცენარეული პროდუქტების, საყოფაცხოვრებო ქიმიისა და ჰიგიენის, ვეტერინარული პრეპარატების, პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების, სათესლე და სარგავი მასალების საცალო რეალიზაციისა;
- მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე არსებული საწარმოებისა, რომელთა ჩამონათვალსა და ფუნქციონირების წესს განსაზღვრავენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროები;
- სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოების ჩატარებასა და მეცხოველეობა/მეფრინველეობასთან დაკავშირებული საქმიანობისა;
- ელექტროკომუნიკაციის, ელექტროენერგიის, ბუნებრივი გაზის, წყლის, ბენზინის, დიზელის, თხევადი აირის მიწოდებისა;
- ბანკომატების უწყვეტი ფუნქციონირებისათვის საჭირო საქმიანობისა.

6. კერძო და საჯარო სივრცეში შეკრების/თავშეყრის შეზღუდვა

შეკრების/თავშეყრის აკრძალვა - იკრძალება საჯარო სივრცეში ფიზიკურ პირთა თავშეყრა 10 პირზე მეტი რაოდენობით. საჯარო სივრცე განიმარტება როგორც ჭერქვეშ, ისე გარეთ არსებულ ნებისმიერ ადგილზე შეკრება, თუ იგი არ წარმოადგენს კერძო პირთა საცხოვრებელ მიზნებისთვის გამოსაყენებელ ადგილს. თუმცა, შეზღუდვა არ ეხება:

- სამედიცინო დაწესებულებებს, საჯარო დაწესებულებებს, თავდაცვის ძალებს, სპეციალურ პენიტენციურ დაწესებულებებს, სამართალდამცავ ორგანოებს პირთა თავშეყრას მათზე დაკისრებული ფუნქციების შესრულების მიზნით;
- საზოგადოებრივ ტრანსპორტს, თუ მათზე არ ვრცელდება საგანგებო მდგომარეობის დროს საქმიანობის შეჩერების მოთხოვნა;
- სამშენებლო-ინფრასტრუქტურული სამუშაოების შესრულებას.

ამასთანავე, იმ დაწესებულებებში, სადაც არ შეჩერებულა საქმიანობა, შესაძლებელია, სპეციფიკის გათვალისწინებით, დაშვებულ იქნეს 10-ზე მეტი პირის თავშეყრა, არანაკლებ 2 მეტრიანი დისტანციის დაცვის შემთხვევაში.

სოციალური ღონისძიებების შეზღუდვა - იკრძალება ისეთი სოციალური ღონისძიებები, რომელიც დაკავშირებულია 10-ზე მეტი ფიზიკური პირის შეკრებასთან (მაგ: ქელები, ქორწილი და სხვა მსგავსი ღონისძიებები).

7. ადმინისტრაციული წარმოება

საქართველოს პრეზიდენტის №1 დეკრეტის საფუძველზე საქართველოს მთავრობას მიენიჭა საჯარო სერვისებისა და ადმინისტრაციული საქმისწარმოების განხორციელების საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობისაგან განსხვავებული წესების დადგენილებით განსაზღვრის უფლება.

- საქართველოს მთავრობის №181 დადგენილებით შეჩერდა კანონმდებლობით დადგენილი შემდეგი ვადები:
 - ადმინისტრაციული საჩივრის წარდგენისა და განხილვისთვის დადგენილი ვადები
 - საჯარო და პერსონალური ინფორმაციის გაცემისთვის დადგენილი ვადები
- საქართველოს იუსტიციის მინისტრს მიენიჭა უფლებამოსილება საგანგებო მდგომარეობის ვადით ბრძანებით განისაზღვროს შემდეგი ადმინისტრაციული ორგანოების საქმიანობის ადმინისტრირების წესი:
 - სპეციალური პენიტენციური სამსახური

- ნოტარიუსთა პალატა
 - ეროვნული არქივი
- სახელმწიფო ინსპექტორის მიენიჭა გარკვეული უფლებამოსილებები, მათ შორის უფლება შეაჩეროს „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული სამართალდარღვევათა საქმეების განხილვის, სახდელის დადების ხანდაზმულობის ვადები და სახდელის დადების შესახებ გადაწყვეტილებების აღსრულების, ასევე ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილებების გასაჩივრების ვადები.
 - საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის მიენიჭა უფლებამოსილება ბრძანებით დაადგინოს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემაში ზოგიერთი მომსახურების უზრუნველყოფასა და მომსახურების ცალკეულ საფასურებთან დაკავშირებით საქართველოს კანონმდებლობისგან განსხვავებული წესები.
 - აღსრულების ეროვნული ბიუროს საქმიანობაზე დადგინდა მთელი რიგი შეზღუდვები, მათ შორის შეჩერდა/გადაიდო:
 - სხვისი მფლობელობიდან ან/და სარგებლობიდან უძრავი ნივთის გამოთხოვის საქმეებზე დანიშნული სააღსრულებო მოქმედებები.
 - შენობა-ნაგებობების მთლიანად ან ნაწილობრივ დემონტაჟის შესახებ საქმეებზე დანიშნული სააღსრულებო მოქმედებები.
 - ფაქტების კონსტატაციის მიზნით დაწყებული წარმოებები.
 - გთხოვთ გაითვალისწინოთ, დღეის მდგომარეობით იუსტიციის სახლში მომსახურების მიღება არ არის შეზღუდული, როგორც ადგილზე ასევე დისტანციურად. შიდა რეგულაციის საფუძველზე იუსტიციის სახლის შენობაში არ დაიშვებიან ბავშვები; ორსულები. ასევე პირები, რომლებიც ერთ თვეზე ნაკლებია რაც იმყოფებიან საქართველოს ტერიტორიაზე.
- ავტორიზაციისა და აკრედიტაციის დებულებებით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული წარმოებების, ასევე პროფესიული მომზადების და პროფესიული გადამზადების და პროფესიული საჯარო მოხელის პროფესიული გადამზადების პროგრამის განხორციელების უფლების მოპოვებასთან დაკავშირებული ადმინისტრაციული წარმოების დისტანციურად, კომუნიკაციის თანამედროვე ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით განხორციელების შეუძლებლობის შემთხვევაში, ადმინისტრაციული წარმოების ვადები ჩაითვალება შეჩერებულად საგანგებო მდგომარეობის დასრულებამდე.
- საგანგებო მდგომარეობის ვადით საჯარო დაწესებულებებს, ფიზიკურ პირებს და იურიდიულ პირებს მიენიჭათ უფლებამოსილება, გამოიყენონ „ელექტრონული დოკუმენტისა და ელექტრონული სანდო მომსახურების შესახებ“ საქართველოს კანონისგან განსხვავებული პირობების შესაბამისად შესრულებული ელექტრონული დოკუმენტი ან/და ელექტრონული ხელმოწერა.

8. სამართალწარმოება

სასამართლო პროცესების დისტანციურობა - საქართველოს პრეზიდენტის №1 დეკრეტით დადგინდა მხოლოდ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობით გათვალისწინებული სასამართლო სხდომების დისტანციურად, კომუნიკაციის ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით ჩატარების შესაძლებლობა, ასევე დადგინდა შეზღუდვა, რომ აღნიშნული წესით სხდომის გამართვის შემთხვევაში, მონაწილე არცერთ პირს არ აქვს უფლება, უარი განაცხადოს დისტანციურად სხდომის ჩატარებაზე, მასზე უშუალო დასწრების სურვილის მოტივით.

ხანდაზმულობის ვადები - საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 132-ე მუხლის (ბ) პუნქტის თანახმად, ხანდაზმულობის ვადის დინება ჩერდება თუ სარჩელის წარდგენას აბრკოლებს განსაკუთრებული და აუცდენელი დაუძლეველი ძალა. გასათვალისწინებელია, რომ საგანგებო მდგომარეობა ავტომატურად არ იწვევს ხანდაზმულობის ვადის დინების შეჩერებას და ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში სხვა წინაპირობებთან ერთად უნდა შეფასდეს ზემოაღნიშნული საფუძვლით მოკლებული იყო თუ არა პირი მოთხოვნის წარდგენის შესაძლებლობას.

სამოქალაქო საპროცესო მოქმედებებისათვის განკუთვნილი ვადების აღდგენა - სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 65-ე მუხლის თანახმად საპროცესო მოქმედების შესრულებისათვის განსაზღვრული ვადა, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, სასამართლომ შეიძლება აღადგინოს, თუ ცნობს, რომ საპროცესო მოქმედება საპატიო მიზეზით არ შესრულდა. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მიზნებისთვის საპატიო მიზეზად მიიჩნევა საპროცესო მოქმედების შესრულების შეუძლებლობა, რაც გამოწვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით. ამასთან, სასამართლო არ არის უფლებამოსილი აღადგინოს ისეთი საპროცესო ვადები, რაც კანონმდებლობით პირდაპირ არის აკრძალული, რომელიც მათ შორის მოიცავს (მაგრამ არ შემოიფარგლება) სააპელაციო და საკასაციო საჩივრის წარდგენის ვადებს.

სხდომის გადადება - ამასთან, იმ საქმეებზე, რომელიც არ უკავშირდება განხილვის შემჭიდროვებულ ვადებს, პროცესის მონაწილე მხარეს შეუძლია იშუამდგომლოს სასამართლოსთან სხდომის გადადების თაობაზე დისტანციური (http://court.ge/geo_courts) ანდა საფოსტო სერვისების გამოყენებით. ასევე, გაითვალისწინეთ რომ, სასამართლოს ვებ-გვერდზე გამოქვეყნდა მოსამართლეთა თანაშემწეების მობილური ტელეფონის ნომრები.

II. ფორს-მაჟორთან დაკავშირებული სამართლებრივი ასპექტები

1. წარმოადგენს, თუ არა კორონავირუსის (COVID 19)-ის გავრცელება ფორს-მაჟორულ გარემოებას?

***შენიშვნა:** გთხოვთ, გაითვალისწინოთ, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს პრეზიდენტის 2020 წლის 21 მარტის № 1 დეკრეტის საფუძველზე საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე გამოცხადებულ იქნა საგანგებო მდგომარეობა, ხოლო საქართველოს მთავრობის N181 დადგენილებით შეიზღუდა გარკვეული ღონისძიებების განხორციელება, აღნიშნული ავტომატურად არ გულისხმობს იმას, რომ თქვენთვის დადგა ფორს-მაჟორული მდგომარეობა და თქვენ თავისუფლდებით ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულებისაგან ან/და მისი შეუსრულებლობით გამოწვეული პასუხისმგებლობისაგან. ყოველი კონკრეტული შემთხვევა საჭიროებს ინდივიდუალურ შეფასებას, ბიზნეს სექტორის, ხელშეკრულების საგნის, მისი პირობების, მხარეების და სხვა მნიშვნელოვანი ფაქტორის გათვალისწინებით.

მიუხედავად ამისა, შესაძლებელია გამოვყოთ ის ზოგადი გარემოებები, რომლებიც გათვალისწინებულ უნდა იქნეს კორონავირუსის (COVID 19)-ის ფორს-მაჟორულ გარემოებად მიჩნევისათვის:

- დადგა თუ არა ისეთი მოვლენა, რომლის თავიდან აცილება შეუძლებელია, მხარეთა კონტროლს მიღმა
 - შესაფასებელია, წარმოადგენს, თუ არა კორონავირუსის (COVID 19) გავრცელება და მისი თანმდევი შეზღუდვები ისეთ ფაქტორზე, ან იურიდიული მოვლენას, რომლის თავიდან აცილება შეუძლებელია მხარეების მიერ. მაგალითად, ქართული სასამართლო პრაქტიკით, ასეთად მიჩნეულ იქნა სტიქიური შემთხვევები, 2006 წლის ოქტომბრის მოვლენები, როდესაც რუსეთის ფედერაციის ხელისუფლების გადაწყვეტილების საფუძველზე შეიზღუდა რუსეთიდან საქართველოში საზღვაო, საჰაერო, საავტომობილო და სარკინიგზო მიმოსვლა; რუსეთ-საქართველოს 2008 წლის ომი და ა.შ. თუმცა, კორონავირუსი (COVID 19), როგორც პანდემია, რასაც მოყვა საქართველოში გარკვეული ქმედებების შეზღუდვაც, დიდი ალბათობით შესაძლებელია გარკვეულ პირთა მიმართ მიჩნეულ იქნეს ისეთ გარემოებად, რომლის თავიდან აცილება შეუძლებელია მხარეების მიერ.
- კორონავირუსის (COVID 19) და მის საფუძველზე მიღებული შეზღუდვებიდან გამომდინარე, შესაძლებელია, თუ არა მხარის მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულება?
 - უნდა შეფასდეს, კორონავირუსის (COVID 19) გავრცელების საფუძველზე და მის წინააღმდეგ დაწესებული შეზღუდვებით, ხდება თუ არა შეუძლებელი მხარის მიერ

ვალდებულების შესრულება; ე.ი ახდენს თუ არა ასეთი შეზღუდვები მხარის მიერ ვალდებულების შესრულებაზე პირდაპირ და უშუალო გავლენას. მაგალითისთვის, თუ ხელშეკრულების საგანს მომსახურება წარმოადგენს, რომლის მიწოდებაც ელექტრონულად, დისტანციურადაც მოსახერხებელია/დამზღუდვად, მაშინ შესაძლებელია ვერ შეძლოთ იმაზე მითითება, რომ კორონავირუსი (COVID 19) გავრცელების საფუძველზე შეუძლებელი ხდება თქვენ მიერ ხელშეკრულების შესრულება. გასათვალისწინებელია, რომ ასეთი შეუძლებლობა უნდა ამტკიცოს მხარემ, რომელიც მიუთითებს მასზე.

• **იყო, თუ არა მოულოდნელი ასეთი მოვლენის დადგომა მხარეებისათვის?**

- შესაფასებელია, ობიექტურად რამდენად შეუძლებელი იყო მხარეებისათვის ასეთი მოვლენის დადგომის წარმოდგენა და აიღო თუ არა რომელიმე მხარემ რისკი, ასეთი მოვლენის მიუხედავად ხელშეკრულების შესრულების მიმართ. მაგალითად, თუ მხარეებმა ხელშეკრულება დადეს მას შემდეგ, რაც მათ გაიგეს კორონავირუსის (COVID 19)-ის გავრცელების და მისი შეზღუდვების დაწესების თაობაზე, მაშინ მხარე გაცნობიერებულად იღებს რისკს, შეასრულოს ხელშეკრულება ასეთ პირობებში, რამაც შეიძლება შეუზღუდოს მხარეს უფლება, დაეყრდნოს ფორს-მაჟორულ გარემოებას.

2. **რა სამართლებრივი შედეგები შეიძლება დადგეს მაშინ, თუ ჩაითვლება, რომ კორონავირუსის (COVID 19)-ის გავრცელება წარმოადგენს თქვენთვის ფორს-მაჟორულ გარემოებას?**

- **ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში:** ხშირად, მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულება არეგულირებს ფორს-მაჟორის დადგომის შემდგომ მხარეთა უფლებებსა და მოვალეობებს, ასევე იმ პროცედურას, რაც უნდა დაიცვას იმ მხარემ, რომლის სურვილიცაა ისარგებლოს ფორს-მაჟორის დადგომის შემდეგ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული უფლებებით. ზოგიერთი ხელშეკრულება ითვალისწინებს გარკვეულ ვადას, რა ვადაშიც უნდა შეატყობინოს მხარემ მეორე მხარეს ასეთი უფლების გამოყენების შესახებ. შესაბამისად, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, მნიშვნელოვანია შეფასდეს მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულების პირობები და პროცედურა და მხარეები მიყვნენ ხელშეკრულებით დადგენილ წესებს.
- **ხელშეკრულებით გაუთვალისწინებელ შემთხვევებში:** იმ შემთხვევაში, თუ თქვენი ხელშეკრულება არ არეგულირებს ფორს-მაჟორის დადგომისას მხარეთა-უფლება მოვალეობას, ან არასრულად არეგულირებს მას, მაშინ იმოქმედებს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემდეგი უფლებები:

- **შესაძლებელია მხარის მიერ მოთხოვნილ იქნეს შესრულების ვადაგადაცილებისათვის პასუხისმგებლობისაგან გათავისუფლება ფორს-მაჟორული მოვლენის დასრულებამდე** - მნიშვნელოვანია გათვალისწინებულ იქნეს ის, რომ ფორს-მაჟორული გარემოების დადგომა ავტომატურად, სრულიად არ ათავისუფლებს მხარეს ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებისაგან; თუმცა, შესაძლებელია, ასეთმა გარემოებამ მიანიჭოს მხარეს უფლება, მოითხოვოს პასუხისმგებლობისაგან გათავისუფლება ვალდებულების შეუსრულებლობისათვის იმ ვადამდე, რა ვადამდეც განაგრძობს ფორს-მაჟორული მოვლენა არსებობას (მაგალითად მხარეს არ დაეკისროს პირგასამტეხლო შესრულების ვადაგადაცილებისათვის). თუმცა, აუცილებელია, მხარემ შეატყობინოს მეორე მხარეს ამის შესახებ და მხარეებმა აწარმოონ მოლაპარაკება ყოველგვარი გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად.
- **შესრულების არსებითად გართულებისას, მოთხოვნილ იქნეს ხელშეკრულების პირობების ცვლილება/მისადაგება შეცვლილი გარემოებებისადმი** - მხარეს შეიძლება მიენიჭოს უფლება, მოითხოვოს ხელშეკრულების პირობების მისადაგება შეცვლილ გარემოებებისადმი (მაგალითად შესრულების ვადის გადაწევა, პირობების ცვლილება ა.შ); თუმცა, მხარეს ეკისრება გარკვეული გარემოებების მტკიცების ტვირთი; ე. ი მან უნდა ამტკიცოს, რომ: ა) გარემოებები არსებითად შეიცვალა მხარეთა შორის ხელშეკრულების დადების შემდგომ; ბ) სწორედ შეცვლილმა გარემოებებმა გამოიწვია არსებული ვალდებულების შესრულების არსებითად გართულება/დამძიმება; გ) შეცვლილი გარემოება მხარის კონტროლს გარეთაა და მხარეებს არ შეეძლოთ გაეთვალისწინებინათ ხელშეკრულების დადებისას ის, რომ გარემოებები ასე შეიცვლებოდა; დ) მხარეებს არ უნდა ჰქონდეთ მოქცეული ასეთი ცვლილება რომელიმე მხარის რისკის ქვეშ;
- **ხელშეკრულებაზე უარის თქმა** - იმ შემთხვევაში, თუ კორონავირუსის (COVID 19)-ის გავრცელების აღმოსაფხვრელად ისეთი შეზღუდვები დაწესდა, რომელიც არა დროებით, არამედ საერთოდ შეუძლებელს ხდის ხელშეკრულების შესრულებას, ან/და მხარეების მცდელობის მიუხედავად შეუძლებელია ხელშეკრულების მისადაგება შეცვლილი გარემოებებისადმი, ან მხარეს ხელშეკრულების დროული შესრულების მიმართ განსაკუთრებული ინტერესი ჰქონდა, და მან დაკარგა ხელშეკრულების დაგვიანებული შესრულებისადმი ინტერესი (რაც ობიექტური გარემოებებით დასტურდება), შესაძლებელია უარი ითქვას ხელშეკრულებაზე, თუ არ არსებობს ხელშეკრულებაზე უარის თქმის გამომრიცხავი გარემოებები.

III. საგანგებო მდგომარეობისა და პანდემიის გავლენა შრომით ურთიერთობებზე

1. შეზღუდვები საოფისე სამუშაოებთან მიმართებით

იმ დაწესებულებებში, სადაც არ შეჩერებულა საქმიანობა, შესაძლებელია, სპეციფიკის გათვალისწინებით, დაშვებულ იქნეს 10-ზე მეტი პირის თავშეყრა, არანაკლებ 2 მეტრიანი დისტანციის დაცვის შემთხვევაში და საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ გაცემული რეკომენდაციების გათვალისწინებით.

2. შრომითი ფუნქციების შესრულება დისტანციურად

საქართველოს შრომის კოდექსის შესაბამისად, შრომითი ურთიერთობა არის შრომის ორგანიზაციული მოწესრიგების პირობებში დასაქმებულის მიერ დამსაქმებლისათვის სამუშაოს შესრულება ანაზღაურების სანაცვლოდ. მიმდინარე მოვლენების ფონზე, კომპანიების სპეციფიკიდან გამომდინარე დისტანციურ რეჟიმზე გადასვლა არ ეწინააღმდეგება შრომითი ურთიერთობის დეფინიციას და ავტომატურ გავლენას არ ახდენს ანაზღაურების სისტემაზე.

რეკომენდირებულია დასაქმებულს ნათლად განემარტოს შემდეგი:

- დისტანციურ რეჟიმში მუშაობის პერიოდში არ იცვლება სტანდარტული სამუშაო და შესვენების დროები;
- დისტანციურ რეჟიმში მუშაობისას დასაქმებული ხელმისაწვდომი უნდა იყოს კომპანიის ხელმძღვანელებისა და კლიენტების მიერ სატელეფონო ანდა ელექტრონული ფოსტის მეშვეობით;
- იმ შემთხვევაში თუ დასაქმებულის მიერ, მისგან დამოუკიდებელი გარემოებების გამო, ვერ ხერხდება მომსახურების გაწევა, ამის შესახებ შეძლებისდაგვარად სწრაფად უნდა შეატყობინოს ხელმძღვანელს;
- საგანგებო მდგომარეობის მოქმედების პერიოდისათვის ხელმძღვანელს უფლება აქვს, საჭიროების შემთხვევაში, დასაქმებული მათ დაუკითხავად, დროებით გადაიყვანონ ისეთ სამუშაოზე, რომელიც არ არის შრომითი ხელშეკრულებით გათვალისწინებული.

დისტანციურად შრომითი ფუნქციების განხორციელების შეუძლებლობის ან/და სხვა გარემოებების დადგომის შემთხვევაში, შესაძლებელია გათვალისწინებულ იქნას ქვემოთ განხილული რეჟიმები.

3. შრომითი ურთიერთობის შეჩერება

- **შრომითი ურთიერთობის შეჩერება დროებითი შრომისუუნარობის გამო** - დროებით შრომისუუნარობად მიიჩნევა პერიოდი თუ მისი ვადა არ აღემატება ზედიზედ 40 კალენდარულ დღეს, ან 6 თვის განმავლობაში საერთო ვადა არ აღემატება 60 კალენდარულ დღეს; შრომისუუნარობის გამო საავადმყოფო ფურცელი გაიცემა დაავადებით ან დასახიჩრებით გამოწვეული შრომის უნარის დაკარგვის შემთხვევაში; ოჯახის ავადმყოფი წევრის მოვლის გამო და ასევე, **კარანტინის პერიოდზეც**.
- **კარანტინი** - საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით განიმარტება როგორც ეპიდსაწინააღმდეგო და პროფილაქტიკური ღონისძიებები დაავადებების სახელმწიფოდან ან ობიექტებიდან გატანის ან შეტანის აცილების მიზნით, რომლებიც ტარდება დაინფიცირებულ რაიონებში, პორტის, აეროპორტის, რკინიგზისა და ავტოსატრანსპორტო სადგურების ტერიტორიებზე, სატრანსპორტო საშუალებებზე და გულისხმობს დაავადებულთა და მათთან კონტაქტში მყოფი პირების, ინფიცირებული ტვირთების, კონტეინერების გარკვეული დროით იზოლაციასა და მათთან კონტაქტის შეწყვეტას.

საავადმყოფო ფურცლის (ბიულეტენის) ტოლფას ცნობას გაცემს საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო. აღნიშნული დოკუმენტი დამსაქმებლებისთვის ხელფასის გაცემის საფუძველი იქნება და შესაბამისად დასაქმებულ ადამიანებს ლეგიტიმურად ჩათვლება და სრულად აუნაზღაურდებათ კარანტინისა და თვითიზოლაციისას გაცდენილი სამუშაო დღეები.

აღნიშნული ცნობის მისაღებად დაინტერესებულ პირს შეუძლია საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ელექტრონული ფოსტის მისამართზე - info@moh.gov.ge მიმართოს. დროებითი შრომისუუნარობის პერიოდზე გაცემული საავადმყოფო ფურცლის საფუძველზე ხორციელდება დასაქმებულისთვის დახმარების გაცემა, რაც გამოითვლება შრომითი ხელშეკრულებით განსაზღვრული შრომის ანაზღაურების საფუძველზე.

4. ანაზღაურებადი შვებულების გამოყენება:

დასაქმებულისა და დამსაქმებლის შეთანხმებით, რეკომენდირებულია ანაზღაურებად შვებულებაზე წვდომის გაფართოება, შვებულების გრაფიკის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) ცვლილებით ანდა ანაზღაურებადი შვებულების პერიოდის გახანგრძლივებით.

იმ შემთხვევაში თუ დეკრეტით დაწესებული შეზღუდვებიდან, საწარმოს სპეციფიკისა და გართულებული ეკონომიკური მდგომარეობიდან გამომდინარე შეუძლებელია შრომითი ურთიერთობის შეჩერების რეჟიმის ამოქმედება, შესაძლებელია შემდეგი სცენარების განხილვა:

- დასაქმებულისა და დამსაქმებლის წერილობითი შეთანხმებით სამუშაო გრაფიკის ცვლილება, ან/და;
- დასაქმებულისა და დამსაქმებლის წერილობითი შეთანხმებით, ყოველთვიური ანაზღაურების ცვლილება;
- დასაქმებულისა და დამსაქმებლის წერილობითი შეთანხმებით ფაქტობრივად ნამუშევარი დროის ანაზღაურების რეჟიმზე გადასვლა, ასეთ შემთხვევაში, დამსაქმებელმა ნათლად უნდა განუსაზღვროს დასაქმებულს საათობრივი ანაზღაურების განაკვეთი და სამუშაო გრაფიკი;

5. შრომით ურთიერთობის შეწყვეტა

გასათვალისწინებელია, რომ არსებული კანონმდებლობითა და სასამართლო პრაქტიკით, დაწესებულების სფეციფიკისა და შექმნილი გარემოებების გათვალისწინებით, მხოლოდ უკიდურეს შემთხვევაში უნდა იქნეს შრომითი ურთიერთობა შეწყვეტილი.

საქართველოს შრომის კოდექსი განსაზღვრავს შრომითი ურთიერთობის შეწყვეტის სამართლებრივ საფუძვლებს, ხოლო სხვა საფუძვლით შრომითი ურთიერთობის შეწყვეტა დაუშვებელია.

შესაძლო აქტუალური საფუძვლები საგანგებო მდგომარეობის რეჟიმში და გასათვალისწინებელი გარემოებები:

- ეკონომიკური გარემოებები, ტექნოლოგიური ან ორგანიზაციული ცვლილებები, რომლებიც აუცილებელს ხდის სამუშაო ძალის შემცირებას; - დამდგარი გარემოებების გათვალისწინებით, აღნიშნული საფუძველი შესაძლებელია გამოიყენოს ისეთმა დაწესებულებებმა, რომელთა საქმიანობაც შეჩერდა მთავრობის დადგენილების შესაბამისად და ამასთან შეუძლებელია თანამშრომელთა დისტანციურ რეჟიმში მოქცევა, ანდა ისეთმა დაწესებულებებმა, რომელთა ეკონომიკურ მდგომარეობაზეც პირდაპირ იქონია გავლენა საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებამ;
- ხანგრძლივი შრომისუუნარობა – თუკი შრომისუუნარობის ვადა აღემატება ზედიზედ 40 კალენდარულ დღეს, ან 6 თვის განმავლობაში საერთო ვადა აღემატება 60 კალენდარულ დღეს, ამასთან გამოყენებული აქვს კუთვნილი შვებულება.

IV. რელევანტური საკანონმდებლო აქტები და რესურსები

- (1) საქართველოს კონსტიტუცია

იხ.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/30346?publication=35>

- (2) საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადების შესახებ საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანება № 1, 2020 წლის 21 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830390?publication=0>

- (3) საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებასთან დაკავშირებით გასატარებელ ღონისძიებათა შესახებ საქართველოს პრეზიდენტის დეკრეტი № 1, 2020 წლის 21 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830372?publication=0>

- (4) „საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადების შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2020 წლის 21 მარტის №1 ბრძანების დამტკიცების თაობაზე საქართველოს პარლამენტის დადგენილება №5864-სს, 2020 წლის 21 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830327?publication=0>

- (5) „საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებასთან დაკავშირებით გასატარებელ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2020 წლის 21 მარტის №1 დეკრეტის დამტკიცების თაობაზე №5865-სს, 2020 წლის 21 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830333?publication=0>

- (6) ახალი კორონავირუსის გავრცელების აღკვეთის მიზნით მარნეულისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტებში გასატარებელი საკარანტინო ღონისძიებების შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №180, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830641?publication=1>

- (7) საქართველოში ახალი კორონავირუსის გავრცელების აღკვეთის მიზნით გასატარებელი ღონისძიებების დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №181, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830610?publication=0>

- (8) პირველადი მოხმარების სასურსათო პროდუქტებზე ფასების შენარჩუნების სახელმწიფო პროგრამის დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №185, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4832948?publication=0>

- (9) საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის, საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრისა და საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ერთობლივი ბრძანება მარნეულისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე არსებული მეწარმე სუბიექტების ჩამონათვალისა და ფუნქციონირების წესის განსაზღვრის შესახებ №1-1/155, №23, №2-281; 2020 წლის 26 მარტი

იხ.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4837039?publication=0>

- (10) ზოგიერთი პირის მიერ რეგისტრაციის/ლიცენზიის/ნებართვის მისაღებად, აგრეთვე ავტორიზაციის/აღიარების მისანიჭებლად საქართველოს ეროვნულ ბანკში წარსადგენი განცხადებისა და შესაბამისი დოკუმენტების შემოტანის დროებით შეჩერების შესახებ საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის ბრძანება №51/04, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830961?publication=0>

- (11) ახალი კორონავირუსი COVID 19-ის გავრცელებასთან დაკავშირებით სააგენტოს ზოგიერთი უფლებამოსილების შეჩერების შესახებ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს საზღვაო ტრანსპორტის სააგენტოს დირექტორის ბრძანება №03, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4831559?publication=0>

- (12) საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სისტემაში საჯარო სერვისებისა და ადმინისტრაციული საქმისწარმოების განხორციელების განსხვავებული წესების დადგენის შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №184, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4832871?publication=0>

- (13) საქართველოს თავდაცვის ძალების გამოყენების შესახებ პრემიერ-მინისტრის ბრძანება №71, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830690?publication=0>

- (14) „ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეებთან დაკავშირებით საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს უფლებამოსილი პირების მიერ შესადგენი დოკუმენტების ფორმების დამტკიცებისა და შევსება-წარმოების წესის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2014 წლის 15 აგვისტოს №625 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება №18, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4832185?publication=0>

- (15) საქართველოს კანონი საგანგებო მდგომარეობის შესახებ

იხ.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33472?publication=6>

- (16) ახალი კორონავირუსის (COVID-19) შესაძლო გავრცელების პრევენციის მიზნით საჯარო დაწესებულებებში საქმიანობის განსაკუთრებულ ღონისძიებათა განსაზღვრის შესახებ საქართველოს მთავრობის განკარგულება №529, 2020 წლის 12 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4821857?publication=1>

- (17) „2020 წლის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 31 დეკემბრის №674 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს მთავრობის დადგენილება №144, 2020 წლის 2 მარტი
იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4812387?publication=0>
- (18) საქართველოში ახალი კორონავირუსის შესაძლო გავრცელების აღკვეთის ღონისძიებებისა და ახალი კორონავირუსით გამოწვეული დაავადების შემთხვევებზე ოპერატიული რეაგირების გეგმის დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის განკარგულება № 164, 2020 წლის 28 იანვარი
იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4821121?publication=13>
- (19) „მეზღაურთა სერტიფიცირების სფეროში COVID 19-თან დაკავშირებით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს საზღვაო ტრანსპორტის სააგენტოს დირექტორის ბრძანება №01, 2020 წლის 12 მარტი
იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4821485?publication=0>
- (20) „2020 წლის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 31 დეკემბრის №674 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს მთავრობის დადგენილება №176, 2020 წლის 17 მარტი
იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4826093?publication=0>
- (21) საქართველოში ახალი კორონავირუსის COVID -19-ის შესაძლო შემთხვევების გავრცელების პრევენციისა და საექვო და/ან დადასტურებულ შემთხვევებზე რეაგირების მზადყოფნისათვის გასატარებელი ღონისძიებების საქართველოს მთავრობის განკარგულება №545, 2020 წლის 17 მარტი
იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4825812?publication=0>
- (22) „საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციის დებულებისა და საფასურის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2010 წლის 1 ოქტომბრის №99/ნ ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის მინისტრის ბრძანება №36/ნ, 2020 წლის 18 მარტი
იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4825035?publication=0>
- (23) „ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებისა და უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის დებულებისა და საფასურის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2011 წლის 4 მაისის №65/ნ ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის მინისტრის ბრძანება №37/ნ, 2020 წლის 18 მარტი
იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4825052?publication=0>

- (24) საქართველოს პრემიერ-მინისტრის ხელმძღვანელობით საქართველოს მთავრობის ეკონომიკური გუნდის მიერ მცირე, საშუალო და საოჯახო სასტუმრო ინდუსტრიის ხელშეწყობისათვის შემუშავებული მხარდამჭერი ღონისძიებების შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №177, 2020 წლის 19 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4827773?publication=0>

- (25) „არასრულწლოვნის მიმართ განრიდების/განრიდებისა და მედიაციის პროგრამის გამოყენების წესისა და მხარეებს შორის გასაფორმებელი ხელშეკრულების ძირითადი პირობების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2016 წლის 1 თებერვლის №120 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №507, 2020 წლის 19 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4824005?publication=0>

- (26) ახალი კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელების პრევენციის მიზნით საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს მიერ ზოგიერთი მომსახურების დროებით შეჩერებისა და „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს მიერ გაწეული მომსახურებისათვის დაწესებული საფასურისა და ვადების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ცალკეული საფასურის გადახდისგან გათავისუფლების ზოგიერთი პირობის დადგენის თაობაზე საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება №17, 2020 წლის 19 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4829188?publication=0>

- (27) სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის ბრძანება საქართველოში ახალი კორონავირუსის შესაძლო გავრცელების აღკვეთის ზოგიერთი ღონისძიების განსაზღვრის შესახებ, ბრძანება №14-1, 2020 წლის 17 მარტი; ბრძანება №15-1, 2020 წლის 20 მარტი;

იხ. ბრძანება №14-1: <http://nfa.gov.ge/uploads/other/8/8004.pdf>

იხ. ბრძანება №15-1: <http://nfa.gov.ge/uploads/other/8/8006.pdf>

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს რეკომენდაციები

- (28) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID-19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები, რომელიც მიესადაგება ეკონომიკური საქმიანობის ყველა სექტორს

იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/Infecqiastan-dakavshirebuli-zogadi-rekomendaciebi-KA.pdf>

- (29) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID-19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები სამშენებლო სექტორისთვის

იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/Rekomendaciebi-samsheneblo-seqtorstvis-KA.pdf>

- (30) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები სასტუმროს პერსონალისა და სტუმრებისთვის
იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/Sastumros-personalisa-da-stumrebisatvis.pdf>
- (31) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები სასაზღვრო-გამშვები პუნქტის პერსონალისთვის
იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/Sasazrvro-gamshvebi-punqtis-personalisatvis-KA.pdf>
- (32) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები მომსახურების სექტორისთვის (ბანკები, ავთიაქები და სავაჭრო ობიექტები)
იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/momsaxurebis-seqtorisatvis-KA.pdf>
- (33) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები სატრანსპორტო სექტორისთვის
იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/satransporto-seqtorisatvis.pdf>
- (34) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები სამთო-მოპოვებითი სექტორისთვის
იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/samto-mopovebiti-seqtorisatvis-KA.pdf>

სახელმწიფოს დაწესებულებათა დისტანციური მომსახურებები/განცხადებები:

- (35) დისტანციური სერვისების ჩამონათვალი
იხ.: <https://stopcov.ge/ka/Services>
- (36) საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ონლაინ სერვისები
იხ.: <https://napr.gov.ge/p/1913>
- (37) საქართველოს ფოსტის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული საკითხები:
- გზავნილების ჩაბარების წესის ცვლილება:
იხ.: <https://www.gpost.ge/?site-lang=ka&site-path=news/&id=2040>
 - სამუშაო გრაფიკის ცვლილება:
იხ.: <https://www.gpost.ge/?site-lang=ka&site-path=news/&id=2037>
 - შეზღუდვები გზავნილებზე:
იხ.: <https://www.gpost.ge/?site-lang=ka&site-path=news/&id=2041>
იხ.: <https://www.gpost.ge/?site-lang=ka&site-path=news/&id=2038>
- (38) საგარეო საქმეთა სამინისტროს განცხადებები:

იხ.: <https://mfa.gov.ge/News/%E2%80%8Bsaqartveloshi-uckho-qveynis-moqalaqeebis-shemosvl.aspx>

იხ.: [https://mfa.gov.ge/News/koronavirusis-\(COVID-19\)-gavrcelebis-prevenciuli-g.aspx?CattID=5](https://mfa.gov.ge/News/koronavirusis-(COVID-19)-gavrcelebis-prevenciuli-g.aspx?CattID=5)

(39) სასამართლო:

იხ.: <http://www.tbappeal.court.ge/index.php?news=914&mc=1>

იხ.: <http://www.supremecourt.ge/news/id/2056>

იხ.: <http://static.court.ge/Uploads>

(40) სახალხო დამცველის განმარტებები დეკრეტთან დაკავშირებით

იხ.: <http://www.ombudsman.ge/res/docs/2020032200203855149.pdf>